

Opbouw en instructie totaalbestand Gezondheidsmonitor jeugd 2015

10 februari 2020 versie 4.0

Auteurs: Marieke Hiemstra (marieke.hiemstra@rivm.nl)
 Daphne van der A (daphne.van.der.a@rivm.nl)

1. Achtergrond
 2. Onderwerpen in het totaalbestand
 3. Verwerking van databestanden tot een totaalbestand
 4. Variabelen in het totaalbestand
 - 4.1 Identificatie-variabelen
 - 4.2 Geografische indicatoren
 - 4.3 Weegfactoren
 - 4.4 Manier van invullen en taal vragenlijst
 - 4.5 Achtergrondkenmerken
 - 4.5.1 Geslacht en leeftijd
 - 4.5.2 Gezinssamenstelling
 - 4.5.3 Opleiding
 - 4.5.4 Etniciteit/Herkomst
 - 4.6 Uitkomstvariabelen
 - 4.6.1 Ervaren gezondheid
 - 4.6.2 Psychosociale gezondheid
 - 4.6.3 Opkomen voor jezelf (weerbaarheid)
 - 4.6.4 Bewegen
 - 4.6.5 Voeding (Ontbijt, Fruit, Groente)
 - 4.6.6 Roken actief
 - 4.6.7 Alcoholgebruik/Alcoholgebruik binge en aangeschoten
 - 4.6.8 Softdrugsgebruik
 - 4.6.9 Harddruggebruik
 - 4.6.10 Functioneren op school
 - 4.6.11 Pesten op school
 - 4.6.12 Cyberpesten
 - 4.6.13 Sociale mediagebruik
 - 4.6.14 Gamers
 - 4.6.15 Seksualiteit
 5. Complex Samples in SPSS
- Bijlagen:
- Bijlage 1 Overzicht steekproefniveaus GGD-vragenlijsten per GGD-regio
 - Bijlage 2 Responsaantallen per GGD-regio
 - Bijlage 3 Notitie Weging Gezondheidsmonitor Jeugd

1. Achtergrond

In dit opbouw en instructie document wordt een toelichting gegeven op het totaalbestand voor derden van de Gezondheidsmonitor Jeugd 2015. Dit document is bestemd voor alle gebruikers van dit bestand. Gebruikers zullen overigens niet altijd toegang hebben tot een totaalbestand met alle variabelen erin. Tot welke variabelen de gebruiker toegang heeft, zal afhangen van de data-aanvraag en toekenning. Naast dit document is er een codeboek aanwezig voor de basisvragenlijst. De vragenlijst is beschikbaar via volksgezondheidszorg.info. Voor vragen over gezondheidsmonitor jeugd kan contact worden opgenomen via gezondheidsmonitor@rivm.nl.

Het totaalbestand van de Gezondheidsmonitor Jeugd 2015¹ bevat vragenlijst- en bewerkte gegevens over (determinanten van) de gezondheid, sociale situatie en leefstijl van 96.919 personen van 12-19 jaar (klas 2 en Klas 4 VO). Het is een landelijk bestand dat tot stand is gekomen uit een samenwerking van alle GGD'en, GGD GHOR NL en het RIVM. Hierdoor zijn geharmoniseerde cijfers over de gezondheid en gezondheidsbeleving van de Nederlandse Jeugd beschikbaar.

Voor de Gezondheidsmonitor Jeugd 2015 heeft er afstemming plaatsgevonden tussen de GGD'en waarbij vraagstellingen en methode zo veel mogelijk op elkaar zijn afgestemd. Dit heeft geleid tot een basisvragenlijst van onderwerpen waarvoor landelijke cijfers (N=25) beschikbaar zijn. Voor een aantal GGD'en zijn ook cijfers op regio niveau beschikbaar (n=14) en voor een aantal daarvan ook gemeentecijfers (n=9). De gegevens van deze basisvragenlijst zijn opgenomen in het totale databestand. Het RIVM heeft een coördinerende rol in de realisatie van de Gezondheidsmonitor Jeugd.

2. Onderwerpen in het totaalbestand

De geharmoniseerde Gezondheidsmonitor Jeugd 2015 bevat gegevens over een basisvragenlijst van onderwerpen. De onderwerpen in de basisvragenlijst zijn vragenlijsten die door alle GGD'en met dezelfde vraagstellingen nagevraagd. Naast de vraagstellingen in de basisvragenlijst kon elke GGD ervoor kiezen om de basisvragenlijst uit te breiden met extra vraagstellingen, bijvoorbeeld op verzoek van de gemeenten. Dit kunnen door GGD'en samen ontwikkelde standaardvraagstellingen zijn (bij voorkeur) dan wel lokaal ontwikkelde vraagstellingen (indien er geen standaard vraagstelling voorhanden is). De extra vragen buiten de basisvragenlijst zijn niet opgenomen in het totaalbestand van de Gezondheidsmonitor Jeugd 2015.

De vragen zijn ingedeeld in blokken, waarbij na de achtergrondvragen, 'van binnen naar buiten' wordt geredeneerd; van de jongeren zelf, naar een steeds bredere omgeving:

Blok 1 betreft achtergrondvragen (opleiding, leeftijd, geslacht, geografische indicator, herkomst, gezinssamenstelling).

Blok 2 betreft vragen over het gevoel van de jongere zelf (ervaren gezondheid, psychosociale gezondheid).

Blok 3 betreft vragen over het gedrag van de jongere zelf (bewegen, voeding-ontbijt/fruit/groente, roken actief, alcoholgebruik, softdrugsgebruik, harddrugsgebruik).

Blok 4 betreft vragen over school (functioneren op school, pesten op school en cyberpesten (cyberpesten betreft niet alleen school, maar volgt logischerwijs na de andere pestvraag)).

Blok 5 betreft vragen over de jongere in relatie tot anderen (sociale mediagebruik, gamen, seksualiteit, weerbaarheid).

¹ De officiële benaming is: Gezondheidsmonitor Jeugd 2015, GGD'en en RIVM.

De benaming in het Engels is: Public Health Monitor Youth 2015 of the Community Health Services, and the National Institute for Public Health and the Environment

3. Verwerking van databestanden tot een totaalbestand

Het RIVM heeft de verwerking van de databestanden gedaan tot één totaalbestand. Hiervoor zijn de volgende stappen ondernomen: aan het eind van de dataverzameling zijn alle ruwe regionale bestanden gedownload. Vervolgens zijn alle respondenten buiten de doelgroep van de GM Jeugd uit het databestand gehaald. Vervolgens zijn alle syntaxen om data te schonen en bewerken op vraagstelling- en respondent-niveau gerund. Hiervoor was er per onderwerp een aparte syntax. Met deze syntaxen zijn de data opgeschoond en zijn afgeleide variabelen aangemaakt. Van te voren zijn deze syntaxen afgestemd met de GGD'en. De syntaxen zijn voor derden (per onderwerp) aan te vragen via gezondheidsmonitor@rivm.nl².

Na het opschonen voegt het RIVM het regionale bestand toe aan het totale landelijke databestand. Daarna wordt weefactor berekend. Deze is berekend op basis van achtergrondkenmerken om te zorgen dat de prevalentiecijfers zo goed mogelijk de werkelijkheid weergeven. Leerlingen die in de dataset zijn ondervertegenwoordigd tellen zwaarder mee dan andere leerlingen. Elke leerling die de monitor-vragenlijst heeft ingevuld krijgt daarom een weefactor die aangeeft hoe zwaar de betreffende leerling moet meetellen in de regionale en landelijke cijfers. In paragraaf 4.3 wordt verder ingegaan op de weefactoren. Voor een uitgebreide beschrijving van de manier waarop de wegingen door het RIVM zijn uitgevoerd, wordt verwezen naar Bijlage 3 Notitie Weging Gezondheidsmonitor Jeugd.

De definitieve versie van het totaal bestand voor derden is, hieruit worden de selectie gemaakt die door derden is aangevraagd:

Totaalbestand GM Jeugd 2015 - naar derden - versie 2.0 (N=96.919).sav

Wat betreft de steekproefopzet dient opgemerkt te worden dat deze sterk verschilde tussen GGD-regio's. De steekproefomvang wordt door de GGD'en bepaald, maar moet tenminste groot genoeg zijn om bij te dragen aan landelijke cijfers. In een aantal GGD-regio's zijn alle scholen benaderd met het verzoek om mee te doen. In andere regio's werd de vragenlijst afgenomen bij een steekproef van tweede en vierde klassen. Bij het berekenen van de weefactoren is rekening gehouden met deze steekproefverschillen. In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van de steekproefniveaus per GGD-regio. In bijlage 2 staan de uiteindelijke responsaantallen per GGD-regio weergegeven.

Publicaties

Indien cijfers van de Gezondheidsmonitor Jeugd 2015 gebruikt worden bij publicaties, dient de volgende bronvermelding te worden opgenomen: Gezondheidsmonitor Jeugd 2015, GGD'en en RIVM.

² Tevens is er per onderwerp een achtergronddocument beschikbaar met achtergrondinformatie over de vraagstelling (voor GGD'en via monitorgezondheid.nl en voor derden aan te vragen via gezondheidsmonitor@rivm.nl).

4. Variabelen in het totaalbestand

De variabelen in het totaalbestand zijn onderverdeeld in identificatie-variabelen, weegfactoren, geografische indicatoren, variabelen die betrekking hebben op de manier van invullen en de taal van de vragenlijst en ten slotte in achtergrondkenmerken en uitkomstvariabelen.

4.1 Identificatie-variabelen

Overzicht identificatievariabelen in het totaalbestand

Variabele naam	Label/Toelichting	Codering
Onderzoeksjaar	Jaar waarin de vragenlijst is afgenomen	2015
BBICM410	Koppelsleutel, uniek respondentnummer	
BBSDM408	startdatum invullen digitale vragenlijst	
BBSDM409	einddatum invullen digitale vragenlijst	
aantal_missings	Aantal missings op eerste vragen van 18 basisstandaarden (respondenten met 18 missings zijn verwijderd)	

Het totaalbestand bevat een aantal variabelen dat betrekking heeft op de identificatie van respondenten. Let wel, hiermee wordt niet bedoeld dat respondenten herleidbaar zijn. Het is voor gebruikers van het totaalbestand niet mogelijk om specifieke individuen te herleiden.

De variabele 'BBICM410' is de koppelsleutel, unieke respondentnummer van alle respondenten in het bestand.

'BBSDM408' en 'BBSDM409' zijn de start en einddatum van het invullen van de digitale vragenlijst door de respondenten.

'aantal_missings' geeft het aantal missing weer op de eerste vragen van 18 basisstandaarden. Respondenten met 18 missings zijn verwijderd uit het data bestand.

4.2 Geografische indicatoren

Overzicht geografische variabelen in het totaalbestand

Variabele naam	Label	codering
GGDregio_school*	GGD-regio waarin leerling naar school gaat (niet gebruiken voor regiocijfers)	1 - 25 GGD regio's
GGDregio_leerling*	GGD-regio waarin leerling woont (niet gebruiken voor regiocijfers)	1 - 25 GGD regio's
GGDregio_leerling_cfrs	GGD-regio waarin leerling woont (gebruiken voor regiocijfers)	1 - 25 GGD regio's
Schoolcode_uniek	Schoolcode, versleuteld	None
Stedelijkheid	Stedelijkheid gemeente leerling obv ingevulde postcode	1 = zeer sterk 2 = sterk 3 = matig 4 = weinig 5 = niet
BBGMM408*	Gemeentecode	
Gemeentecode*	Gemeentecode leerling obv ingevulde postcode, opgeschoond	

*Niet opgenomen in totaalbestand voor externe gebruikers.

De variabele 'GGDregio_school' geeft aan in welke van de 25 GGD-regio's een leerling naar school gaat. Deze variabele is niet beschikbaar voor externe gebruikers

De variabele 'GGDregio_leerling' geeft aan in welke van de 25 GGD-regio's een leerling woont. Deze variabele is niet geschikt voor het presenteren van regio cijfers. Deze variabele is niet beschikbaar voor externe gebruikers

De variabele 'GGDregio_leerling_cfrs' geeft aan in welke GGD-regio een leerling woont en wordt gebruikt voor regio cijfers (cfrs; cijfers regio's). Voor 14 regio's kunnen regiocijfers gepresenteerd worden. Voor regio Gelderland-Midden kunnen geen regiocijfers gepresenteerd worden. Door grensoverschrijders hebben ze wel voldoende leerlingen voor regiocijfers, maar deze cijfers zijn niet representatief.

'School_uniek' geeft aan welke leerlingen geclusterd zijn op een school. In totaal doen er 376 scholen mee met de GMJ 2015.

'Stedelijkheid' geeft de stedelijkheid van de gemeente aan waar de leerling woont gebaseerd op de ingevulde postcode.

'BBGMM408' is de gemeentecode. Deze variabele is niet beschikbaar voor externe gebruikers

'Gemeentecode' is de gemeentecode leerling op basis van ingevulde postcode, opgeschoond. Deze variabele is niet beschikbaar voor externe gebruikers.

4.3 Weefactoren

Overzicht van de weefactoren in het totaalbestand

Variabele naam	Label	codering
weight_nieuw	Weefactor, voor landelijke en regionale cijfers	None
Stratum	Eenheid waarmee weefactoren zijn berekend, gebruiken bij Complex Samples in SPSS	None
weight_gem_nieuw*	Weefactor, voor gemeentecijfers	

*Niet opgenomen in totaalbestand voor externe gebruikers.

‘weight_nieuw’, om voor verschillen tussen de samenstelling van de respondentengroep en de totale bevolking te corrigeren, heeft het RIVM, afdeling Statistiek Informatica en Modelling (SIM) weefactor aangemaakt voor de Gezondheidsmonitor Jeugd. Deze weefactor is gemaakt voor het berekenen van de regionale en landelijke cijfers. Voor een uitgebreide beschrijving van de berekening van de weefactor, zie bijlage 3.

‘stratum’ geeft de steekproef stratificatie weer. Er is per GGD een steekproef van scholen getrokken. GGD-regio is de eerste variabele waarop gestratificeerd wordt. Vervolgens zijn er binnen die scholen klassen (=leerlingen) getrokken/aangewezen. Van elk schoolniveau en leerjaar. Dit laatste geldt overigens alleen voor de regio’s waar steekproeven van scholen zijn getrokken. Voor de regio’s waar alle scholen zijn benaderd is er maar 1 stratum, namelijk de GGD-regio. In SPSS Complex Samples wordt gevraagd om rekening te houden met de manier waarop de steekproef is getrokken. Hiervoor kan deze variabele gebruikt worden.

‘weight_gem_nieuw’ is de weefactor voor gemeentecijfers. Deze variabele is niet beschikbaar voor externe gebruikers

4.4 Manier van invullen en taal vragenlijst

Overzicht van de variabelen m.b.t. de manier van invullen en de taal van de vragenlijst

Variabele naam	Label/Toelichting	Codering
MIMIK301	Vragenlijst op pc of laptop ingevuld	1 = aangekruist 2 = niet aangekruist
MIMIK302	Vragenlijst op tablet ingevuld	1 = aangekruist 2 = niet aangekruist
MIMIK303	Vragenlijst op smartphone ingevuld	1 = aangekruist 2 = niet aangekruist
MIMIK304	Vragenlijst op papier ingevuld	1 = aangekruist 2 = niet aangekruist
MIMIK3S1*	Methode van invullen vd vragenlijst	1 = alleen op een pc of laptop 2 = alleen op een tablet 3 = alleen op een smartphone 4 = alleen op papier 5 = op pc/laptop en tablet 6 = op pc/laptop en smartphone 7 = op pc/laptop en papier 8 = op tablet en smartphone 9 = op tablet en papier 10 = op smartphone en papier 11 = 3 of 4 methoden ingevuld

* = aangemaakte variabele, indicator

4.5 Achtergrondkenmerken

4.5.1 Geslacht en leeftijd

Overzicht van de variabelen m.b.t. geslacht en leeftijd in het totaalbestand

Variabele naam	Label / Toelichting	Codering
BBLFK321	Hoe oud ben je?	1 = 12 jaar of jonger 2 = 13 jaar 3 = 14 jaar 4 = 15 jaar 5 = 16 jaar 6 = 17 jaar 7 = 18 jaar en ouder
BBLFA321*	Leeftijd in jaren	12 = 12 jaar of jonger 13 = 13 jaar 14 = 14 jaar 15 = 15 jaar 16 = 16 jaar 17 = 17 jaar 18 = 18 jaar en ouder
BBGSK401	Ben je een jongen of een meisje?	1 = jongen 2 = meisje
GESLACHT*	Geslacht	1 2

* = aangemaakte variabele, indicator

4.5.2 Gezinsamenstelling

Overzicht van variabelen m.b.t. huishoudsamenstelling in het totaalbestand

Variabele naam	Label / Toelichting	Codering
MBGSK321	Bij wie woon je de meeste dagen vd week?	1 = bij mijn ouders (samen) 2 = helft bij mijn ene ouder en helft bij mijn andere ouder 3 = bij mijn moeder en partner 4 = bij mijn vader en partner 5 = alleen bij mijn moeder 6 = alleen bij mijn vader 7 = bij anderen 8 = ik woon op mezelf
MBGSK3S1*	Gezinsamenstelling	1 = bij beide ouders 2 = stiefgezin 3 = co-ouders 4 = eenoudergezin 5 = bij anderen of op zichzelf

* = aangemaakte variabele, indicator

'MBGSK321' is gehercodeerd van 8 naar 5 categorieën in variabele 'MBGSK3S1'

4.5.3 Opleiding

Overzicht variabelen m.b.t. opleiding in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
MBOKK331	In welke klas/leerjaar zit je?	1 t/m 6
KLAS*	Klas, opgeschoond	2 of 4
MBOKK332	Ik volg vmbo-b (basis)	1 = aangekruist 2 = niet aangekruist
MBOKK333	Ik volg vmbo-k (kader)	1 = aangekruist 2 = niet aangekruist
MBOKK334	Ik volg vmbo-g (gemengd)	1 = aangekruist 2 = niet aangekruist
MBOKK335	Ik volg vmbo-t (theoretisch, mavo)	1 = aangekruist 2 = niet aangekruist
MBOKK336	Ik volg havo	1 = aangekruist 2 = niet aangekruist
MBOKK337	Ik volg vwo (atheneum, gymnasium)	1 = aangekruist 2 = niet aangekruist
MBOKK338	Ik volg ander soort onderwijs	1 = aangekruist 2 = niet aangekruist
MBOKK3S31*	Onderwijssoort in 2 groepen	1 = Vmbo 2 = Havo/Vwo
MBOKK3S32*	Onderwijssoort in 3 groepen	1 = Vmbo 2 = Havo 3 = Vwo
MBOKK3S33*	Onderwijssoort in 4 groepen	1 = Vmbo-bk 2 = Vmbo-gt 3 = Havo 4 = Vwo
MBOKA3S31*	Onderwijssoort in 2 groepen, opgeschoond	1 = Vmbo 2 = Havo/Vwo
MBOKA3S32*	Onderwijssoort in 3 groepen, opgeschoond	1 = Vmbo 2 = Havo 3 = Vwo
MBOKA3S33*	Onderwijssoort in 4 groepen, opgeschoond	1 = Vmbo-bk 2 = Vmbo-gt 3 = Havo 4 = Vwo

* = aangemaakte variabele, indicator

De variabele 'MBOKK331' geeft aan in welke klas/leerjaar een leerling zit. 'KLAS' is de opgeschoonde variant hiervan. 'MBOKK332 t/m MBOKK338' zijn de ruwe variabelen van het opleidingsniveau die ze volgen. Onderwijs is samengenomen in 2, 3 of 4 onderwijssoort groepen in de variabelen 'MBOKK3S31' 'MBOKK3S32' 'MBOKK3S33'. Waarbij 'MBOKA3S31, MBOKA3S32 en MBOKA3S33' de opgeschoonde variabelen zijn.

4.5.4 Etniciteit/Herkomst

Overzicht van variabelen m.b.t. etnische herkomst in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
BBETK301	In welk land ben je geboren?	1 = Nederland 2 = Marokko 3 = Turkije 4 = Suriname 5 = (Voormalige) Nederlandse Antillen of Aruba 6 = Duitsland 7 = België 8 = Indonesië
BBETK302	Ander geboorteland kind zelf, nl (GBA landencode)	
BBETK303	In welk land is je moeder geboren?	1 = Nederland 2 = Marokko 3 = Turkije 4 = Suriname 5 = (Voormalige) Nederlandse Antillen of Aruba 6 = Duitsland 7 = België 8 = Indonesië
BBETK304	Ander geboorteland moeder, namelijk (GBA landencode)	
BBETK305	In welk land is je vader geboren?	1 = Nederland 2 = Marokko 3 = Turkije 4 = Suriname 5 = (Voormalige) Nederlandse Antillen of Aruba 6 = Duitsland 7 = België 8 = Indonesië
BBETK306	Ander geboorteland vader, namelijk (GBA landencode)	
BBETA302*	Geboorteland kind zelf (GBA landencode)	
BBETA304*	Geboorteland moeder (GBA landencode)	
BBETA306*	Geboorteland vader (GBA landencode)	
BBETK3S1*	Herkomstland kind (GBA landencode)	
BBETK3S2*	Herkomst in 7 groepen	1 = Nederlands 2 = Marokkaans

		3 = Turks
		4 = Surinaams
		5 = Antilliaans
		6 = Overig niet-Westers allochtoon
		7 = westers allochtoon
BBETK3S3*	Herkomst in 3 groepen	1 = autochtoon
		2 = niet-westers allochtoon
		3 = westers allochtoon
BBETK3S4*	Generatie allochtoon	1 = autochtoon
		2 = 1 ^e generatie
		3 = 2 ^e generatie

* = aangemaakte variabele, indicator

‘BBETK301 t/m BBETK306’ zijn de ruwe variabelen van etniciteit. ‘BBETA302, BBETA304, BBETA306’ is geboorteland ingedeeld naar GBA landencode.

BBETK3S1 ‘herkomstland kind’ is gebaseerd op geboorteland van kind vader en moeder volgens CBS-definitie, zoals beschreven in Keij (2010): standaarddefinitie allochtonen.

‘BBETK3S2, BBETK3S3’ zijn indicatoren voor herkomst in 7 en 3 groepen

‘BBETK3S4’ geeft generatie allochtoon aan. Dit is gebaseerd op combinatie BBETK3S1 (herkomst land kind) en BBETA302 (ander geboorteland kind zelf). Voor details zie syntax.

4.6 Uitkomstvariabelen

4.6.1 Ervaren gezondheid

Overzicht van de variabelen m.b.t. ervaren gezondheid in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
EBEGK311	Hoe is over het algemeen uw gezondheid?	1 = zeer goed 2 = goed 3 = gaat wel 4 = slecht 5 = zeer slecht
EBEGK3S2*	Ervaren gezondheid, in 2 categorieën	1 = (zeer) goed 2 = gaat wel of (zeer) slecht
EBEGK3S3*	Ervaren gezondheid, in 3 categorieën	1 = (zeer) goed 2 = gaat wel 3 = (zeer) slecht

* = aangemaakte variabele, indicator

Variabele 'EBEGK311' is de ruwe variabele. 'EBEGK3S2' en 'EBEGK3S3' is ervaren gezondheid gehercodeerd in 2 en 3 categorieën.

4.6.2 Psychosociale gezondheid

Overzicht van de variabelen m.b.t. chronische aandoeningen in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
GGPGK301	Ik probeer aardig te zijn tegen anderen	0 = niet waar 1 = beetje waar 2 = zeker waar
GGPGK302	Ik ben rusteloos, kan niet lang stil zitten	Zie GGPGK301
GGPGK303	Ik heb vaak hoofdpijn, buikpijn of ben misselijk	Zie GGPGK301
GGPGK304	Ik deel makkelijk met anderen	Zie GGPGK301
GGPGK305	Ik word erg boos en ben vaak driftig	Zie GGPGK301
GGPGK306	Ik ben nogal op mijzelf	Zie GGPGK301
GGPGK307	Ik doe meestal wat me wordt opgedragen	Zie GGPGK301
GGPGK308	Ik pieker veel	Zie GGPGK301
GGPGK309	Ik help iemand die zich heeft bezeerd, van streek is of ziek voelt	Zie GGPGK301
GGPGK310	Ik zit constant te wiebelen of friemelen	Zie GGPGK301
GGPGK311	Ik heb minstens één goede vriend(in)	Zie GGPGK301
GGPGK312	Ik vecht vaak	Zie GGPGK301
GGPGK313	Ik ben vaak ongelukkig, in de put of in tranen	Zie GGPGK301
GGPGK314	Andere jongeren vinden mij over het algemeen aardig	Zie GGPGK301
GGPGK315	Ik ben snel afgeleid, ik vind het moeilijk me te concentreren	Zie GGPGK301
GGPGK316	Ik ben zenuwachtig in nieuwe situaties	Zie GGPGK301
GGPGK317	Ik ben aardig tegen jongere kinderen	Zie GGPGK301
GGPGK318	Ik word er vaak van beschuldigd dat ik lieg of bedrieg	Zie GGPGK301
GGPGK319	Andere kinderen of jongeren pesten of treiteren mij	Zie GGPGK301
GGPGK320	Ik bied vaak anderen aan te helpen	Zie GGPGK301
GGPGK321	Ik denk na voor ik iets doe	Zie GGPGK301
GGPGK322	Ik neem dingen weg die niet van mij zijn	Zie GGPGK301
GGPGK323	Ik kan beter met volwassenen opschieten dan met jongeren	Zie GGPGK301
GGPGK324	Ik ben voor veel dingen bang, ik ben snel angstig	Zie GGPGK301
GGPGK325	Ik maak af waar ik mee bezig ben	Zie GGPGK301
GGPGK3S1*	Emotionele problemen, totaalscore	
GGPGK3S9**	Emotionele problemen in 3 klassen	1 = normaal 2 = grensgebied 3 = afwijkend
GGPGK3S2*	Gedragsproblemen, totaalscore	
GGPK3S10**	Gedragsproblemen in 3 klassen	1 = normaal 2 = grensgebied 3 = afwijkend

GGPGK3S3*	Hyperactiviteit, totaalscore	
GGPK3S11**	Hyperactiviteit in 3 klassen	1 = normaal 2 = grensgebied 3 = afwijkend
GGPGK3S4*	Problemen met leeftijdsgenoten, totaalscore	
GGPK3S12**	Problemen met leeftijdsgenoten in 3 klassen	1 = normaal 2 = grensgebied 3 = afwijkend
GGPGK3S5*	Pro-sociaal gedrag, totaalscore	
GGPK3S13**	Pro-sociaal gedrag in 3 klassen	1 = normaal 2 = grensgebied 3 = afwijkend
GGPGK3S6*	Totale probleemscore mbt emotie, gedrag, hyperactiviteit en leeftijdsgenoten, totaalscore	
GGPGK3S8**	Totale probleemscore mbt emotie, gedrag, hyperactiviteit en leeftijdsgenoten in 3 klassen	1 = normaal 2 = grensgebied 3 = afwijkend

* = aangemaakte variabele, ** = aangemaakte indicator

De SDQ vragenlijst (Goodman, 1997) is afgenomen voor het meten van psychosociale problemen (25 items). Deze vragenlijst bestaat uit verschillende schalen: pro-sociaal gedrag, hyperactiviteit, gedragsproblemen, emotionele problemen, problemen met leeftijdsgenoten. Variabelen GGPGK301 tot en met GGPGK325 de ruwe variabelen. Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren van de (sub)schalen van de SDQ, aangemaakt in de bijbehorende syntax. Afkapwaarden gebaseerd op <http://www.sdqinfo.com/ScoreSheets/e2.pdf>.

Afkapwaarden:

- Emotionele problemen: 0-5 is normaal / 6 is grensgebied / 7-10 is afwijkend
- Gedragsproblemen: 0-3 is normaal / 4 is grensgebied / 5-10 is afwijkend
- Hyperactiviteit: 0-5 is normaal / 6 is grensgebied / 7-10 is afwijkend
- Problemen met leeftijdsgenoten: 0-3 is normaal / 4-5 is grensgebied / 6-10 is afwijkend
- Pro-sociaal gedrag: 6-10 is normaal / 5 is grensgebied / 0-4 is afwijkend
- Totale probleemscore: 0-15 is normaal / 16-19 is grensgebied / 20-40 is afwijkend

4.6.3 Opkomen voor jezelf (weerbaarheid)

Overzicht van de variabelen m.b.t. beperkingen in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
PBWBK301	Ik weet wat ik wel en niet wil	1 = helemaal mee eens 2 = mee eens 3 = soms wel, soms niet 4 = mee oneens 5 = helemaal mee oneens
PBWBK302	Ik zeg het als iemand iets doet wat ik vervelend vind	Zie PBWBK301
PBWBK303	Ik laat mij makkelijk overhalen	Zie PBWBK301
PBWBK304	Ik kan heel goed nee zeggen	Zie PBWBK301
PBWBK305	Ik vind het moeilijk om hulp te vragen	Zie PBWBK301
PBWBK306	Ik doe dingen die ik zelf echt wil	Zie PBWBK301
PBWBK307	Ik kom voor mezelf op	Zie PBWBK301
PBWBK308	Als vrienden iets doen wat ik niet wil doe ik toch mee	Zie PBWBK301
PBWBK3S1*	Weerbaarheid, totaalscore	None
PBWBK3S2*	Weerbaarheid in 2 klassen	0 = onvoldoende weerbaar 1 = voldoende weerbaar

* = aangemaakte variabele, indicator

Variabelen 'PBWBK301 tot en met PBWBK308' zijn de ruwe variabelen. 'PBWBK3S1' is weerbaarheid totaalscore en 'PBWBK3S2' weerbaarheid opgedeeld in 2 klassen, aangemaakt in de bijbehorende syntax. Afkapwaarden zijn gebaseerd op syntax GGD Hart voor Brabant 03-03-2012. Afkapwaarden: 1 t/m 3 is onvoldoende weerbaar / > 3 t/m 5 is voldoende weerbaar (vaker dan 'soms wel, soms niet')

4.6.4 Bewegen

Overzicht van de variabelen m.b.t. bewegen in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
LBLBK321	Hoeveel dgn pw lopend of fietsend naar school of stageplek?	1 = (bijna) nooit 2 = 1 dag per week 3 = 2 dagen per week 4 = 3 dagen per week 5 = 4 dagen per week 6 = 5 dagen per week
LBLBK322	Hoeveel dgn pw sport je bij club etc?	1 = Ik sport niet bij een club, vereniging of sportschool 2 = minder dan 1 dag per week 3 = 1 dag per week 4 = meerdere dagen per week 5 = elke dag
LBLBK323	Hoeveel dgn pw sport of beweeg je in vrije tijd zonder club etc?	1 = (bijna) nooit 2 = minder dan 1 dag per week 3 = 1 dag per week 4 = meerdere dagen per week 5 = elke dag
LBLBK324	Hoeveel dgn pw sport of beweeg je minstens 1 uur?	1 = (bijna) nooit 2 = 1 dag per week 3 = 2 dagen per week 4 = 3 dagen per week 5 = 4 dagen per week 6 = 5 dagen per week 7 = 6 dagen per week 8 = elke dag
LBLBK3S11*	Sport wekelijks bij club, vereniging of sportschool	0 = nee 1 = ja
LBLBK3S12*	Beweegt dagelijks minstens 1 uur	0 = nee 1 = ja
LBLBK3S13*	Beweegt 5 of meer dagen per week minstens 1 uur	0 = nee 1 = ja

* = aangemaakte variabele, indicator

Variabele 'LBLBK321 t/m LBLBK324' zijn de ruwe variabelen. Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren, aangemaakt in de bijbehorende syntax.

4.6.5 Voeding (Ontbijt, Fruit, Groente)

Overzicht van de variabelen m.b.t. voeding in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
LBVOK311	Hoeveel dagen pw ontbijt je?	1 = (bijna) nooit 2 = 1 dag per week 3 = 2 dagen per week 4 = 3 dagen per week 5 = 4 dagen per week 6 = 5 dagen per week 7 = 6 dagen per week 8 = elke dag
LBVOK3S11*	Ontbijt 5 of meer dagen per week	0 = nee 1 = ja
LBVOK312	Hoeveel dagen pw eet je fruit?	1 = (bijna) nooit 2 = 1 dag per week 3 = 2 dagen per week 4 = 3 dagen per week 5 = 4 dagen per week 6 = 5 dagen per week 7 = 6 dagen per week 8 = elke dag
LBVOK3S12*	Eet 5 of meer dagen per week fruit	0 = nee 1 = ja
LBVOK3S13*	Eet elke dag fruit	0 = nee 1 = ja
LBVOK313	Hoeveel dagen pw eet je groente?	1 = (bijna) nooit 2 = 1 dag per week 3 = 2 dagen per week 4 = 3 dagen per week 5 = 4 dagen per week 6 = 5 dagen per week 7 = 6 dagen per week 8 = elke dag
LBVOK3S14*	Eet 5 of meer dagen per week groente	0 = nee 1 = ja
LBVOK3S15*	Eet elke dag groente	0 = nee 1 = ja

* = aangemaakte variabele, indicator

Variabele 'LBVOK311t/m LBVOK313' zijn de ruwe variabelen. Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren, aangemaakt in de bijbehorende syntax.

4.6.6 Roken actief

Overzicht van de variabelen m.b.t. roken actief in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
LBRAK311	Heb je ooit gerookt?	1 = ja, een hele sigaret of meer 2 = ja, alleen een paar trekjes 3 = nee
LBRAK312	Hoe vaak rook je nu?	1 = elke dag 2 = minstens 1 keer per week maar niet elke dag 3 = minder dan 1x per week 4 = ik rook niet
LBRAA312	Hoe vaak rook je nu?	1 = elke dag 2 = minstens 1 keer per week maar niet elke dag 3 = minder dan 1x per week 4 = ik rook niet
LBRAK3S11*	Ooit gerookt (hele sigaret of meer)	0 = nee 1 = ja
LBRAK3S12*	Ooit gerookt (alleen trekjes of hele sigaret of meer)	0 = nee 1 = ja
LBRAK3S13*	Rookt nu dagelijks (hele sigaret of meer)	0 = nee 1 = ja
LBRAK3S14*	Rookt nu dagelijks (alleen trekjes of hele sigaret of meer)	0 = nee 1 = ja
LBRAK3S15*	Rookt nu \geq wekelijks (hele sigaret of meer)	0 = nee 1 = ja
LBRAK3S16*	Rookt nu \geq wekelijks (alleen trekjes of hele sigaret of meer)	0 = nee 1 = ja

Variabelen 'LBRAK311, LBRAK312' zijn de ruwe variabelen. LBRAA312 is combi 'LBRAK311' en 'LBRAK312' (niets ingevuld op LBRAK312 dan missing bij LBRAA312; niets ingevuld op LBRAK311 → dan missing bij LBRAA312; nee op LBRAK311 dan LBRAA312 → nvt). Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren, aangemaakt in de bijbehorende syntax.

4.6.7 Alcoholgebruik/ Alcoholgebruik binge en aangeschoten

Overzicht van de variabelen m.b.t. alcoholgebruik in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
LBAGK391	Heb je ooit alcohol gedronken?	1 = ja, een heel glas of meer 2 = ja, alleen een paar slokjes 3 = nee
LBAGK392	Hoeveel dgn alcohol in hele leven?	1= nooit 2 = 1 of 2 dagen 3 = 3 t/m 5 dagen 4 = 6 t/m 9 dagen 5 = 10 t/m 19 dagen 6 = 20 t/m 29 dagen 7 = 30 dagen of meer
LBAGK393	Hoeveel dgn alcohol in laatste 4 wkn?	1 = nooit 2 = 1 of 2 dagen 3 = 3 t/m 5 dagen 4 = 6 t/m 9 dagen 5 = 10 t/m 19 dagen 6 = 20 t/m 29 dagen 7 = 30 dagen of meer
LBAGA392	Hoeveel dgn alcohol in hele leven?	1 = nooit 2 = 1 of 2 dagen 3 = 3 t/m 5 dagen 4 = 6 t/m 9 dagen 5 = 10 t/m 19 dagen 6 = 20 t/m 29 dagen 7 = 30 dagen of meer
LBAGA393	Hoeveel dgn alcohol in laatste 4 wkn?	1= nooit 2 = 1 of 2 dagen 3 = 3 t/m 5 dagen 4 = 6 t/m 9 dagen 5 = 10 t/m 19 dagen 6 = 20 t/m 29 dagen 7 = 30 dagen of meer 8 = nvt
LBAGK3S11*	Ooit alcohol gedronken (heel glas of meer)	0 = nee 1 = ja
LBAGK3S12*	Ooit alcohol gedronken (alleen slokjes of heel glas of meer)	0 = nee 1 = ja
LBAGK3S13*	Laatste 4 weken alcohol gedronken (heel glas of meer)	0 = nee 1 = ja
LBAGK3S14*	Laatste 4 weken alcohol gedronken (alleen slokjes of heel glas of meer)	0 = nee 1 = ja
LBAGK307	Hoe vaak laatste 4 wkn binge drinken?	1 = nooit

		2 = 1 keer
		3 = 2 keer
		4 = 3 of 4 keer
		5 = 5 of 6 keer
		6 = 7 of 8 keer
		7 = 9 keer of vaker
LBAGK394	Hoe vaak dronken of aangeschoten in hele leven?	1 = nooit
		2 = 1 keer
		3 = 2 keer
		4 = 3 keer
		5 = 4 t/m 10 keer
		6 = 11 keer of vaker
LBAGK395	Hoe vaak dronken of aangeschoten in laatste 4 wkn?	1 = nooit
		2 = 1 keer
		3 = 2 keer
		4 = 3 keer
		5 = 4 t/m 10 keer
		6 = 11 keer of vaker
LBAGA307	Hoe vaak laatste 4 wkn binge drinken?	1 = nooit
		2 = 1 keer
		3 = 2 keer
		4 = 3 of 4 keer
		5 = 5 of 6 keer
		6 = 7 of 8 keer
		7 = 9 keer of vaker
		8 = nvt
LBAGA394	Hoe vaak dronken of aangeschoten in hele leven?	1 = nooit
		2 = 1 keer
		3 = 2 keer
		4 = 3 keer
		5 = 4 t/m 10 keer
		6 = 11 keer of vaker
		8 = nvt
LBAGA395	Hoe vaak dronken of aangeschoten in laatste 4 wkn?	1 = nooit
		2 = 1 keer
		3 = 2 keer
		4 = 3 keer
		5 = 4 t/m 10 keer
		6 = 11 keer of vaker
		8 = nvt
LBAGK3S15*	Laatste 4 weken 5 of meer drankjes bij 1 gelegenheid (binge drinken)	0 = nee
		1 = ja
LBAGK3S16*	Ooit dronken of aangeschoten geweest	0 = nee
		1 = ja
LBAGK3S17*	Laatste 4 weken dronken of aangeschoten geweest	0 = nee
		1 = ja

* = aangemaakte variabele, indicator

Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren, aangemaakt in de bijbehorende syntax.

4.6.8 Softdrugsgebruik

Overzicht van de variabelen m.b.t. softdrugsgebruik in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
LBSDK301	Heb je ooit wiet of hasj gebruikt?	1 = ja 2 = nee
LBSDK302	Hoeveel dgn wiet of hasj in hele leven?	1 = nooit 2 = 1 of 2 dagen 3 = 3 t/m 5 dagen 4 = 6 t/m 9 dagen 5 = 10 t/m 19 dagen 6 = 20 t/m 29 dagen 7 = 30 dagen of meer
LBSDK303	Hoeveel dgn wiet of hasj in laatste 4 wkn?	Zie LBSDK302
LBSDA302	Hoeveel dgn wiet of hasj in hele leven?	1 = nooit 2 = 1 of 2 dagen 3 = 3 t/m 5 dagen 4 = 6 t/m 9 dagen 5 = 10 t/m 19 dagen 6 = 20 t/m 29 dagen 7 = 30 dagen of meer 8 = nvt
LBSDA303	Hoeveel dgn wiet of hasj in laatste 4 wkn?	Zie LBSDA302
LBSDK3S1*	Ooit wiet (marihuana) of hasj gebruikt	0 = nee 1 = ja
LBSDK3S2*	Laatste 4 wkn wiet (marihuana) of hasj gebruikt	0 = nee 1 = ja

* = aangemaakte variabele, indicator

Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren, aangemaakt in de bijbehorende syntax.

4.6.9 Harddruggebruik

Overzicht van de variabelen m.b.t. harddrugsgebruik in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
LBHDK301	Heb je ooit XTC, cocaïne, paddos, amfetamine, LSD, GHB, heroïne en/of lachgas gebruikt?	1 = ja 2 = nee
LBHDK302	Heb je XTC gebruikt?	1 = niet gebruikt 2 = in de laatste 4 weken gebruikt 3 = wel gebruikt, maar langer dan 4 weken geleden
LBHDK303	Heb je cocaïne gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDK304	Heb je paddos gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDK305	Heb je amfetamine gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDK306	Heb je LSD gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDK307	Heb je GHB gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDK308	Heb je heroïne gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDK309	Heb je lachgas gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDA302	Heb je XTC gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDA303	Heb je cocaïne gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDA304	Heb je paddos gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDA305	Heb je amfetamine gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDA306	Heb je LSD gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDA307	Heb je GHB gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDA308	Heb je heroïne gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDA309	Heb je lachgas gebruikt?	Zie LBHDK3023
LBHDK3S1*	Ooit XTC, cocaïne, paddos, amfetamine, LSD, GHB, heroïne of lachgas gebruikt	0 =nee 1 = ja
LBHDK3S3*	Ooit XTC, cocaïne, paddos, amfetamine, LSD, GHB, heroïne of lachgas gebruikt (niet obv voorlopervraag)	0 =nee 1 = ja
LBHDK3S2*	Laatste 4 wkn XTC, cocaïne, paddos, amfetamine, LSD, GHB, heroïne of lachgas gebruikt	0 =nee 1 = ja
LBHDK3S4*	Ooit XTC, cocaïne, paddos, amfetamine, LSD, GHB of heroïne gebruikt	0 =nee 1 = ja
LBHDK3S5*	Laatste 4 wkn XTC, cocaïne, paddos, amfetamine, LSD, GHB of heroïne gebruikt	0 =nee 1 = ja
LBHDK3S6*	Ooit lachgas gebruikt	0 =nee 1 = ja
LBHDK3S7*	Laatste 4 wkn lachgas gebruikt	0 =nee 1 = ja

* = aangemaakte variabele, indicator

Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren, aangemaakt in de bijbehorende syntax.

4.6.10 Functioneren op school

Overzicht van de variabelen m.b.t. functioneren op school in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
SBOSK301	Hoeveel dagen laatste 4 wkn ziek thuis?	0 - 20
SBOSK302	Hoeveel uren laatste 4 wkn gespijeld?	0 - 160
SBOSA301	Hoeveel dagen laatste 4 wkn ziek thuis?	0 - 20
SBOSA302	Hoeveel uren laatste 4 wkn gespijeld?	0 - 160
SBOSK3S1*	Laatste 4 schoolweken ziek thuis	0 = nee 1 = ja
SBOSK3S3*	Laatste 4 schoolweken 3 of meer dagen ziek thuis	0 = nee 1 = ja
SBOSK3S2*	Laatste 4 schoolweken gespijeld	0 = nee 1 = ja
SBOSK3S4*	Laatste 4 schoolweken 3 of meer uren gespijeld	0 = nee 1 = ja

* = aangemaakte variabele, indicator

'SBOSK301' en 'SBOSK302' zijn de ruwe variabelen. 'SBOSA301' en 'SBOSA302' zijn getallen groter dan 20 en groter dan 160 verwijderd. Echter deze waren niet aanwezig. Er is geen verschil tussen ruwe en bewerkte variabelen. Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren, aangemaakt in de bijbehorende syntax.

4.6.11 Pesten op school

Overzicht van de variabelen m.b.t. pesten op school in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
SBRLK301	Hoe vaak laatste 3 mndn gepest op school?	1 = nooit 2 = minder dan 2 keer per week 3 = 2 of 3 keer per maand 4 = ongeveer 1 keer per week 5 = meerdere keren per week
SBRLK302	Hoe vaak laatste 3 mndn zelf ander gepest op school?	Zie SBRLK302
SBRLK3S11*	Laatste 3 mndn gepest op school	0 = nee 1 = ja
SBRLK3S12*	Laatste 3 mndn meerdere keren per mnd gepest op school	0 = nee 1 = ja
SBRLK3S13*	Laatste 3 mndn \geq wekelijks gepest op school	0 = nee 1 = ja
SBRLK3S14*	Laatste 3 mndn zelf ander gepest op school	0 = nee 1 = ja
SBRLK3S15*	Laatste 3 mndn meerdere keren per mnd zelf ander gepest op school	0 = nee 1 = ja
SBRLK3S16*	Laatste 3 mndn \geq wekelijks zelf ander gepest op school	0 = nee 1 = ja

* = aangemaakte variabele, indicator

Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren, aangemaakt in de bijbehorende syntax.

4.6.12 Cyberpesten

Overzicht van de variabelen m.b.t. cyberpesten in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
SBRLK311	Hoe vaak laatste 3 mndn gepest via internet?	1 = nooit 2 = minder dan 2 keer per week 3 = 2 of 3 keer per maand 4 = ongeveer 1 keer per week 5 = meerdere keren per week
SBRLK312	Hoe vaak laatste 3 mndn zelf ander gepest via internet?	Zie SBRLK311
SBRLK3S21*	Laatste 3 mndn gepest via internet	0 = nee 1 = ja
SBRLK3S22*	Laatste 3 mndn meerdere keren per mnd gepest via internet	0 = nee 1 = ja
SBRLK3S23*	Laatste 3 mndn \geq wekelijks gepest via internet	0 = nee 1 = ja
SBRLK3S24*	Laatste 3 mndn zelf ander gepest via internet	0 = nee 1 = ja
SBRLK3S25*	Laatste 3 mndn meerdere keren per mnd zelf ander gepest via internet	0 = nee 1 = ja
SBRLK3S26*	Laatste 3 mndn \geq wekelijks zelf ander gepest via internet	0 = nee 1 = ja

* = aangemaakte variabele, indicator

Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren, aangemaakt in de bijbehorende syntax.

4.6.13 Sociale mediagebruik

Overzicht van de variabelen m.b.t. sociale mediagebruik in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
SBSGK301	Hoe vaak actief op sociale media?	1 = (bijna) nooit 2 = minder dan 1 dag per week 3 = 1 dag per week 4 = 2 of 3 dagen per week 5 = 4 of 5 dagen per week 6 = (bijna) elke dag
SBSGK302	Hoe vaak moeilijk om met sociale media te stoppen?	1 = nooit 2 = zelden 3 = soms 4 = vaak 5 = zeer vaak
SBSGK303	Hoe vaak zeggen anderen minder tijd aan sociale media?	Zie SBSGK302
SBSGK304	Hoe vaak liever sociale media dan dat tijd met anderen?	Zie SBSGK302
SBSGK305	Hoe vaak onrustig etc wanneer geen sociale media?	Zie SBSGK302
SBSGK306	Hoe vaak raffel je je huiswerk af om sociale media?	Zie SBSGK302
SBSGK307	Hoe vaak sociale media omdat je je rot voelt?	Zie SBSGK302
SBSGK308	Hoe vaak slaap te kort door sociale media?	Zie SBSGK302
SBSGA302	Hoe vaak moeilijk om met sociale media te stoppen?	0 = nooit 1 = zelden 2 = soms 3 = vaak 4 = zeer vaak
SBSGA303	Hoe vaak zeggen anderen minder tijd aan sociale media?	Zie SBSGA302
SBSGA304	Hoe vaak liever sociale media dan tijd met anderen?	Zie SBSGA302
SBSGA305	Hoe vaak onrustig etc wanneer geen sociale media?	Zie SBSGA302
SBSGA306	Hoe vaak raffel je je huiswerk af om sociale media?	Zie SBSGA302
SBSGA307	Hoe vaak sociale media omdat je je rot voelt?	Zie SBSGA302
SBSGA308	Hoe vaak slaap te kort door sociale media?	Zie SBSGA302
SBSGK3S1*	Risico op problematisch gebruik sociale media (obv 7 items), totaalscore	
SBSGK3S2*	Risico op problematisch gebruik sociale	0 = geen of weinig risico

SBSGK3S3*	media (obv 7 items, verzaard) in 2 klassen Risico op problematisch gebruik sociale media (obv 6 items; zoals IVO), totaalscore	1 = wel risico (vaker dan soms)
SBSGK3S4*	Risico op problematisch gebruik sociale media (obv 6 items; zoals IVO) in 2 klassen	0 = geen of weinig risico 1 = wel risico (vaker dan soms)

* = aangemaakte variabele, indicator

Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren, aangemaakt in de bijbehorende syntax. Om sociale media te meten is gebruik gemaakt van de verkorte versie van de Compulsive Internet Use Scale van het IVO (7 items: 'SBSGK302 t/m SBSGK308'; hercodering: 'SBSGA302' t/m 'SBSGA308').

De indicatoren geven risico op problematisch gebruik sociale media weer:

'SBSGK3S1' is de totale score van risico op problematisch gebruik sociale media gebaseerd op 7 items. Officieel is de verkorte lijst gebaseerd op 6 items die 6 componenten meet (respectievelijk controleverlies, sociaal conflict, preoccupatie, terugval, conflict en coping). Hier is slaap item aan toegevoegd. De verkorte lijst is niet gevalideerd, maar al wel in verschillende onderzoeken meegenomen.

'SBSGK3S2' is gebaseerd op 7 items: SBSGA302' t/m 'SBSGA307'. Het slaap-item is verzaard. 'Verzwaren' gebeurd door te stellen dat er positief (vaker dan 'soms') gescoord moet worden op minimaal één van de volgende items: SBSGK306 (huiswerk-item) en SBSGK308 (slaap-item). 'SBSGK3S2' heeft de volgende afkappunten voor wel of geen risico op problematisch sociale media gebruik: 0 t/m 2 is geen of weinig risico / > 2 t/m 4 is wel risico (vaker dan 'soms') (Bron: afkomstig van het IVO).

'SBSGK3S' is gebaseerd op de verkorte Compulsive Internet Use Scale van het IVO (6 items: SBSGA302' t/m 'SBSGA307').

'SBSGK3S4' is risico op problematisch gebruik sociale media net als SBSGK3S3 maar ingedeeld in 2 klassen met de volgende afkappunten: 0 t/m 2 is geen of weinig risico / > 2 t/m 4 is wel risico (vaker dan 'soms') (Bron: afkomstig van het IVO).

4.6.14 Gamen

Overzicht van de variabelen m.b.t. gamen in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
SBGMK301	Hoe vaak speel je games?	1 = (bijna) nooit 2 = minder dan 1 dag per week 3 = 1 dag per week 4 = 2 of 3 dagen per week 5 = 4 of 5 dagen per week 6 = (bijna elke dag)
SBGMK302	Hoe vaak moeilijk om met gamen te stoppen?	1 = nooit 2 = zelfden 3 = soms 4 = vaak 5 = zeer vaak
SBGMK303	Hoe vaak zeggen anderen minder tijd aan gamen?	Zie SBGMK302
SBGMK304	Hoe vaak liever gamen dan tijd met anderen?	Zie SBGMK302
SBGMK305	Hoe vaak onrustig etc wanneer niet gamen?	Zie SBGMK302
SBGMK306	Hoe vaak raffel je je huiswerk af om te gamen?	Zie SBGMK302
SBGMK307	Hoe vaak gamen omdat je je rot voelt?	Zie SBGMK302
SBGMK308	Hoe vaak slaap te kort door gamen?	Zie SBGMK302
SBGMA302	Hoe vaak moeilijk om met gamen te stoppen?	0 = nooit 1 = zelfden 2 = soms 3 = vaak 4 = zeer vaak
SBGMA303	Hoe vaak zeggen anderen minder tijd aan gamen?	Zie SBGMA302
SBGMA304	Hoe vaak liever gamen dan tijd met anderen?	Zie SBGMA302
SBGMA305	Hoe vaak onrustig etc wanneer niet gamen?	Zie SBGMA302
SBGMA306	Hoe vaak raffel je je huiswerk af om te gamen?	Zie SBGMA302
SBGMA307	Hoe vaak gamen omdat je je rot voelt?	Zie SBGMA302
SBGMA308	Hoe vaak slaap te kort door gamen?	Zie SBGMA302
SBGMK3S1*	Risico op problematisch gamen (obv 7 items), totaalscore	
SBGMK3S2*	Risico op problematisch gamen (obv 7 items, verzaard) in 2 klassen	0 = geen of weinig risico 1 = wel risico (vaker dan soms)
SBGMK3S3*	Risico op problematisch gamen (obv 6 items; zoals IVO), totaalscore	
SBGMK3S4*	Risico op problematisch gamen (obv 6 items; zoals IVO) in 2 klassen	0 = geen of weinig risico 1 = wel risico (vaker dan soms)

* = aangemaakte variabele, indicator

Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren, aangemaakt in de bijbehorende syntax.

Om problematisch gamen te meten is gebruik gemaakt van de Video game Addiction Test (VAT) van het IVO (7 items: 'SBGMK302' t/m 'SBGMK308'; hercodering: 'SBGMA302' t/m 'SBGMA308'). Dit is dezelfde lijst als de CIUS, maar dan toegepast op gamen in plaats van internetten. De verkorte lijst bestaat uit 6 items. De keuze voor de 6 items is gemaakt op basis van de hoogste factorlading binnen 6 onderscheiden componenten (respectievelijk controleverlies, sociaal conflict, preoccupatie, terugval, conflict en coping) op basis van historische data van het IVO. De subwerkgroep, bestaande uit vier GGD-epidemiologen, Trimbos Instituut en het IVO, heeft een 7^e item uit de oorspronkelijke lange lijst toegevoegd aan de verkorte lijst: een item over slaapttekort als gevolg van gamen.

Indicator 'SBGMK3S1' geeft de totaal score van risico op problematisch gamen op basis van 7 items van de 'IVO schaal' ('SBGMA302' t/m 'SBGMA308').

Indicator 'SBGMK3S2' is ook op basis van 7 items ('SBGMA302' t/m 'SBGMA308') maar hierbij is het slaap item verzwakt. Deze indicator wordt 'verzwakt' door te stellen dat er positief (vaker dan 'soms') gescoord moet worden op minimaal één van de volgende items: SBGMK306 (huiswerk-item) en SBGMK308 (slaap-item). Afkappunten van 'SBGMK3S2': 0 t/m 2 is geen of weinig risico / > 2 t/m 4 is wel risico (vaker dan 'soms') (afkomstig van het IVO).

Indicator 'SBGMK3S3' en 'SBGMK3S4' zijn op basis van 6 items, de verkorte IVO-schaal ('SBGMA302' t/m 'SBGMA307'). De volgende afkappunten zijn gebruikt voor 'SBGMK3S4': 0 t/m 2 is geen of weinig risico / > 2 t/m 4 is wel risico (vaker dan 'soms') (afkomstig van het IVO).

'SBSGK3S1' is de totale score van risico op problematisch gebruik sociale media gebaseerd op 7 items.

Bron originele vragenlijst: Van Rooij, A. J., Schoenmakers, T. M., Van den Eijnden, R. J. J. M., Vermulst, A. a, & Van de Mheen, D. (2012). Video game addiction test: validity and psychometric characteristics. *Cyberpsychology, behavior and social networking*, 15(9), 507–11.
doi:10.1089/cyber.2012.0007

4.6.15 Seksualiteit

Overzicht van de variabelen m.b.t seksualiteit in het totaalbestand

Variabele naam	Label	Codering
LBSKK311	Heb je ooit met iemand gezoend (tongzoenen)?	1 = ja 2 = nee, nooit
LBSKK312	Heb je ooit geslachtsgemeenschap gehad?	1 = ja, regelmatig 2 = ja, een paar keer 3 = ja, 1 keer 4 = nee, nooit
LBSKK313	Heb je altijd een condoom gebruikt?	1 = ja, altijd 2 = nee, niet altijd 3 = nee, nooit 4 = ik weet het niet meer
LBSKA312	Heb je ooit geslachtsgemeenschap gehad?	1 = ja, regelmatig 2 = ja, een paar keer 3 = ja, 1 keer 4 = nee, nooit
LBSKA313	Heb je altijd een condoom gebruikt?	1 = ja, altijd 2 = nee, niet altijd 3 = nee, nooit 4 = ik weet het niet meer
LBSKK3S11*	Ooit geslachtsgemeenschap gehad	0 = nee 1 = ja
LBSKK3S12*	Altijd condooms gebruikt	0 = nee 1 = ja

* = aangemaakte variabele, indicator

Variabelen met een sterretje (*) zijn indicatoren, aangemaakt in de bijbehorende syntax.

5. Complex Samples in SPSS

Voor het berekenen van gewogen prevalentiecijfers kan de procedure 'weight cases' in SPSS worden gebruikt.

Voor het toetsen van verschillen moeten gewogen cijfers met elkaar worden vergeleken. Hiervoor zijn betrouwbaarheidsintervallen nodig. Bij het bepalen van betrouwbaarheidsintervallen rondom gewogen prevalentiecijfers moet echter rekening worden gehouden met een grotere onbetrouwbaarheid als gevolg van het wegen. Hiervoor kan de module 'Complex Samples' van SPSS worden gebruikt. In deze module wordt rekening gehouden met het zogenaamde designeffect.

In de SPSS procedure 'Complex Samples' wordt rekening gehouden met het steekproefdesign. Hiervoor wordt de variabele 'stratum' in het totaalbestand gebruikt die de steekproef stratificatie weergeeft. Er is per GGD een steekproef van scholen getrokken. GGD-regio is de eerste variabele waarop gestratificeerd wordt. Vervolgens zijn er binnen die scholen klassen (=leerlingen) getrokken/aangewezen. Van elk schoolniveau en leerjaar. Dit laatste geldt overigens alleen voor de regio's waar steekproeven van scholen zijn getrokken. Voor de regio's waar alle scholen zijn benaderd is er maar 1 stratum, namelijk de GGD-regio (zie paragraaf 4.3 weegfactoren). Dit betekent de volgende indeling voor de strata:

IF (GGDregio_school=1 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=1.
IF (GGDregio_school=1 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=2.
IF (GGDregio_school=1 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=3.
IF (GGDregio_school=1 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=4.
IF (GGDregio_school=1 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=5.
IF (GGDregio_school=1 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=6.
IF (GGDregio_school=1 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=7.
IF (GGDregio_school=1 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=8.

IF (GGDregio_school=2 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=9.
IF (GGDregio_school=2 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=10.
IF (GGDregio_school=2 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=11.
IF (GGDregio_school=2 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=12.
IF (GGDregio_school=2 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=13.
IF (GGDregio_school=2 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=14.
IF (GGDregio_school=2 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=15.
IF (GGDregio_school=2 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=16.

IF (GGDregio_school=3 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=17.
IF (GGDregio_school=3 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=18.
IF (GGDregio_school=3 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=19.
IF (GGDregio_school=3 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=20.
IF (GGDregio_school=3 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=21.
IF (GGDregio_school=3 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=22.
IF (GGDregio_school=3 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=23.
IF (GGDregio_school=3 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=24.

IF (GGDregio_school=4 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=25.
IF (GGDregio_school=4 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=26.
IF (GGDregio_school=4 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=27.

IF (GGDregio_school=4 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=28.
IF (GGDregio_school=4 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=29.
IF (GGDregio_school=4 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=30.
IF (GGDregio_school=4 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=31.
IF (GGDregio_school=4 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=32.

IF (GGDregio_school=5) stratum = 33.

IF (GGDregio_school=6) stratum=41.

IF (GGDregio_school=7 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=49.
IF (GGDregio_school=7 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=50.
IF (GGDregio_school=7 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=51.
IF (GGDregio_school=7 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=52.
IF (GGDregio_school=7 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=53.
IF (GGDregio_school=7 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=54.
IF (GGDregio_school=7 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=55.
IF (GGDregio_school=7 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=56.

IF (GGDregio_school=8) stratum=57.

IF (GGDregio_school=9) stratum=65.

IF (GGDregio_school=10) stratum=73.

IF (GGDregio_school=11 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=81.
IF (GGDregio_school=11 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=82.
IF (GGDregio_school=11 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=83.
IF (GGDregio_school=11 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=84.
IF (GGDregio_school=11 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=85.
IF (GGDregio_school=11 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=86.
IF (GGDregio_school=11 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=87.
IF (GGDregio_school=11 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=88.

IF (GGDregio_school=12) stratum=89.

IF (GGDregio_school=13 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=97.
IF (GGDregio_school=13 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=98.
IF (GGDregio_school=13 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=99.
IF (GGDregio_school=13 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=100.
IF (GGDregio_school=13 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=101.
IF (GGDregio_school=13 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=102.
IF (GGDregio_school=13 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=103.
IF (GGDregio_school=13 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=104.

IF (GGDregio_school=14 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=105.
IF (GGDregio_school=14 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=106.
IF (GGDregio_school=14 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=107.
IF (GGDregio_school=14 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=108.
IF (GGDregio_school=14 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=109.

IF (GGDregio_school=14 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=110.
IF (GGDregio_school=14 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=111.
IF (GGDregio_school=14 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=112.

IF (GGDregio_school=15 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=113.
IF (GGDregio_school=15 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=114.
IF (GGDregio_school=15 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=115.
IF (GGDregio_school=15 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=116.
IF (GGDregio_school=15 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=117.
IF (GGDregio_school=15 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=118.
IF (GGDregio_school=15 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=119.
IF (GGDregio_school=15 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=120.

IF (GGDregio_school=16 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=121.
IF (GGDregio_school=16 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=122.
IF (GGDregio_school=16 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=123.
IF (GGDregio_school=16 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=124.
IF (GGDregio_school=16 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=125.
IF (GGDregio_school=16 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=126.
IF (GGDregio_school=16 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=127.
IF (GGDregio_school=16 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=128.

IF (GGDregio_school=17) stratum=129.

IF (GGDregio_school=18 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=137.
IF (GGDregio_school=18 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=138.
IF (GGDregio_school=18 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=139.
IF (GGDregio_school=18 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=140.
IF (GGDregio_school=18 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=141.
IF (GGDregio_school=18 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=142.
IF (GGDregio_school=18 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=143.
IF (GGDregio_school=18 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=144.

IF (GGDregio_school=19 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=145.
IF (GGDregio_school=19 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=146.
IF (GGDregio_school=19 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=147.
IF (GGDregio_school=19 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=148.
IF (GGDregio_school=19 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=149.
IF (GGDregio_school=19 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=150.
IF (GGDregio_school=19 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=151.
IF (GGDregio_school=19 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=152.

IF (GGDregio_school=20 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=153.
IF (GGDregio_school=20 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=154.
IF (GGDregio_school=20 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=155.
IF (GGDregio_school=20 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=156.
IF (GGDregio_school=20 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=157.
IF (GGDregio_school=20 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=158.
IF (GGDregio_school=20 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=159.
IF (GGDregio_school=20 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=160.

IF (GGDregio_school=21 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=161.
IF (GGDregio_school=21 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=162.
IF (GGDregio_school=21 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=163.
IF (GGDregio_school=21 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=164.
IF (GGDregio_school=21 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=165.
IF (GGDregio_school=21 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=166.
IF (GGDregio_school=21 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=167.
IF (GGDregio_school=21 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=168.

IF (GGDregio_school=22 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=169.
IF (GGDregio_school=22 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=170.
IF (GGDregio_school=22 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=171.
IF (GGDregio_school=22 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=172.
IF (GGDregio_school=22 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=173.
IF (GGDregio_school=22 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=174.
IF (GGDregio_school=22 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=175.
IF (GGDregio_school=22 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=176.

IF (GGDregio_school=23) stratum=177.

IF (GGDregio_school=24) stratum=185.

IF (GGDregio_school=25 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=1) stratum=193.
IF (GGDregio_school=25 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=1) stratum=194.
IF (GGDregio_school=25 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=2) stratum=195.
IF (GGDregio_school=25 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=2) stratum=196.
IF (GGDregio_school=25 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=3) stratum=197.
IF (GGDregio_school=25 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=3) stratum=198.
IF (GGDregio_school=25 AND KLAS=2 AND MBOKK3S33=4) stratum=199.
IF (GGDregio_school=25 AND KLAS=4 AND MBOKK3S33=4) stratum=200.

Hieronder staat een voorbeeldsyntax.

Om te bepalen of verschillen tussen groepen statistisch significant zijn, worden de betrouwbaarheidsintervallen rondom de prevalentiecijfers gebruikt.

CSPLAN ANALYSIS

/PLAN FILE='C:\ Monitor\ cs_plan_monitor_weging.csaplan'

/PLANVARS ANALYSISWEIGHT=weegfactor

/SRSESTIMATOR TYPE=WOR

/PRINT PLAN

/DESIGN STRATA=stratum

/ESTIMATOR TYPE=WR.

CSTABULATE

/PLAN FILE='C:\ Monitor\ cs_plan_monitor_weging.csaplan'

/TABLES VARIABLES= XXXXXX

/CELLS TABLEPCT

/STATISTICS CIN(95)

/MISSING SCOPE=TABLE CLASSMISSING=EXCLUDE.

Bijlage 1. Overzicht steekproefniveaus GGD-vragenlijsten per GGD-regio

GGD-regio	Steekproefniveau van deelname*
GGD Groningen	GGD draagt met regionale steekproef bij aan het gezamenlijke databestand, maar bevraagt op deelnemende scholen ook klassen buiten de steekproef
GGD Drenthe	regionale steekproef
GGD Fryslan	minimale steekproef
GGD Kennemerland	GGD vraagt alle scholen om mee te doen
GGD Regio Twente	GGD vraagt alle scholen om mee te doen
GGD Amsterdam	minimale steekproef
GGD IJsselland	minimale steekproef
GGD Flevoland	minimale steekproef
GGD Gooi- en Vechtstreek	regionale steekproef
GGD Hollands Midden	minimale steekproef
GGD Limburg-Noord	GGD vraagt alle scholen om mee te doen
GGD Hollands Noorden	GGD vraagt alle scholen om mee te doen
GGD Zuid-Holland Zuid	minimale steekproef
GGD Rotterdam-Rijnmond	GGD vraagt alle scholen om mee te doen
GGD Zeeland	minimale steekproef
GGD Zuid-Limburg	GGD vraagt alle scholen om mee te doen
GGD Brabant Zuidoost	minimale steekproef
GGD West Brabant	regionale steekproef
GGD Hart voor Brabant	regionale steekproef
GGD Zaanstreek Waterland	minimale steekproef
GGD Gelderland Zuid	GGD vraagt alle scholen om mee te doen
GGD Haaglanden	minimale steekproef, maar bevraagt op deelnemende scholen ook klassen buiten de steekproef
GGD regio Utrecht	GGD regio Utrecht: GGD vraagt alle scholen om mee te doen
GGD Noord en Oost Gelderland	GGD vraagt alle scholen om mee te doen
VG Gelderland Midden	minimale steekproef

*steekproefniveau kan op verschillende niveaus: 1) GGD vraagt alle scholen om mee te doen. Wat zorgt voor cijfers op gemeente niveau (N=9). 2) Regionale steekproef zorgt voor regionale cijfers (N=14) en 3) minimale steekproef levert informatie voor landelijke referentie cijfers (N=25)

Bijlage 2. Responsaantallen per GGD-regio

GGD-regio	Leerlingen*	Scholen*
GGD Groningen	2527	11
GGD Fryslan	363	5
GGD Drenthe	889	10
GGD IJsselland	217	3
GGD Twente	7765	29
GGD Noord- en Oost-Gelderland	16449	43
VG Gelderland-Midden	328	6
GGD Gelderland-Zuid	11628	33
GGD regio Utrecht	10263	32
GGD Hollands Noorden	12346	37
GGD Zaanstreek-Waterland	127	3
GGD Kennemerland	6328	19
GGD Amsterdam	193	4
GGD Gooi en Vechtstreek	894	9
GGD Haaglanden	224	3
GGD Hollands Midden	139	2
GGD Rotterdam-Rijnmond	9680	50
DGJ Zuid-Holland Zuid	136	3
GGD Zeeland	118	1
GGD West-Brabant	949	10
GGD Hart voor Brabant	692	9
GGD Brabant-Zuidoost	137	2
GGD Limburg-Noord	7236	20
GGD Zuid-Limburg	7144	29
GGD Flevoland	147	3
TOTAAL	96.919	376

*Gebaseerd op variabelen regio waar leerling naar school gaat (variabele naam: GGDregio_school) en scholen (variabele naam: Schoolcode_uniek). Deze variabelen zijn niet beschikbaar in bestand voor derden

Totale respons:

Totaal aantal benaderde scholen was 596. Hiervan hebben 376 scholen (63%) deelgenomen aan de Gezondheidsmonitor Jeugd. Van de benaderde scholen deed 37% niet mee om verschillende redenen (te druk/overbelasting vanwege JGZ-activiteiten, te druk/overbelasting vanwege andere vragenlijsten/onderzoeken, te druk vanwege andere zaken, principiële bezwaren, andere redenen, nl... en reden onbekend).

Bijlage 3. Notitie Weging Gezondheidsmonitor Jeugd

1. Inleiding

Achtergrond

De Gezondheidsmonitor Jeugd (GMJ) is uitgevoerd in 2015 (schooljaar 2015-2016) in de periode september-november, met uitloop tot in december. In alle 25 GGD regio's van Nederland is in die periode een vragenlijst over leefstijl en gezondheid afgenomen bij leerlingen van klas 2 en klas 4 van het reguliere Voortgezet Onderwijs. Alle GGD'en namen een identieke set van basisvragen af, eventueel aangevuld met 'eigen', lokale vragen.

De *geplande* opbrengst van de Gezondheidsmonitor Jeugd:

- Landelijke prevalentiecijfers over gezondheid en gedrag van leerlingen in tweede en vierde klassen van het regulier voortgezet onderwijs.
- Regionale prevalentiecijfers voor 16 van de 25 GGD regio's.
- Gemeentecijfers en schoolprofielen in 9 van de 25 GGD regio's.

De waarde van deze prevalentiecijfers staat of valt met de mate waarin ze beschouwd kunnen worden als een representatieve weergave van de werkelijkheid. Om de prevalenties zo representatief mogelijk te laten zijn voor *alle* tweede en vierdeklassers van het VO in Nederland, worden deze gewogen. Als een bepaald type jongeren ondervertegenwoordigd is bij de respondenten, krijgen deze een relatief hoog gewicht, en vice versa. In deze notitie wordt het waarom en hoe van de weging beschreven.

Waarom is weging nodig?

De representativiteit van prevalentiecijfers kan op twee manieren geschaad worden: ten eerste doordat leerlingen door het design van de dataverzameling ongelijke inclusiekansen hebben en ten tweede doordat de gerealiseerde steekproef afwijkt van de totale populatie, bijvoorbeeld door non-respons. De vertekening door verschillende inclusiekansen is vooraf te bepalen; in hoeverre de gerealiseerde steekproef representatief is kunnen we achteraf deels in kaart brengen door te kijken hoe de verdeling van specifieke subgroepen (bijv. jongens en meisjes of vwo- en vmbo-leerlingen) in onze dataset is in vergelijking met de verdeling van die groepen in de totale populatie in de betreffende GGD regio.

Inclusiekansen

Het is duidelijk dat in het GMJ 2015 design de inclusiekansen per regio sterk verschillen.

Tussen de GGD regio's zijn er grote verschillen in de omvang van de steekproef van scholen die uitgenodigd worden om mee te doen (zie hierover hoofdstuk 3 van het Handboek). De verhouding tussen het totaal aantal scholen in een regio en het aantal scholen dat gevraagd wordt mee te doen, verschilt sterk per regio. Sommige leerlingen hebben daardoor heel weinig kans en andere leerlingen juist heel veel kans om uitgenodigd te worden om mee te doen.

In de 'steekproef-regio's' (dus niet in de regio's waar alle scholen en klassen werden uitgenodigd) wordt de inclusiekans van een leerling ook nog beïnvloed door het aantal leerlingen op zijn/haar school. In die regio's is namelijk een random steekproef van scholen getrokken die ieder een aantal klassen moesten leveren. Grote scholen hadden evenveel kans als kleine scholen om in de steekproef te komen, maar het aantal klassen dat een school moest leveren was niet afhankelijk van het aantal leerlingen op die school. Daardoor is voor leerlingen op grote scholen de inclusiekans kleiner dan voor leerlingen op kleine scholen. Deelnemende leerlingen van grote scholen moeten dus zwaarder meetellen dan leerlingen van kleine scholen.

Representativiteit van de gerealiseerde steekproef

De steekproeven van scholen die werden uitgenodigd voor de GMJ zijn random getrokken en klassen van verschillende onderwijsniveaus moesten worden uitgenodigd naar rato van de verdeling van onderwijsniveaus in de betreffende GGD regio. Echter, door de selectie van klassen en door non-respons van scholen en/of leerlingen kan het zijn dat de werkelijk gerealiseerde steekproef afweek van de beoogde steekproef en niet representatief was voor de leerlingen in de regio.

2. Aanpak van de weging

Om te zorgen dat de prevalentiecijfers uit de GMJ zo goed mogelijk de werkelijkheid weergeven, moeten sommige leerlingen (leerlingen van een type dat is ondervertegenwoordigd in de groep van deelnemers) zwaarder meetellen dan andere leerlingen. Om dat te bereiken krijgt elke leerling die de monitor-vragenlijst heeft ingevuld een weegfactor die aangeeft hoe zwaar de betreffende leerling moet meetellen in de regionale en landelijke cijfers.

In de negen regio's waar aan alle scholen en op die scholen aan alle tweede en vierde klassen is gevraagd om mee te doen, worden ook prevalentiecijfers voor de afzonderlijke gemeenten berekend. Omdat in deze regio's ook op gemeenteniveau sprake kan zijn van niet-representativiteit door non-respons, worden ook voor de gemeentecijfers weegfactoren berekend.

Bronnen voor de aanmaak van weegfactoren

Voor de aanmaak van de weegfactoren zijn referentiecijfers gebruikt uit de volgende bronnen:

Voor de weging voor verschillen in inclusiekansen

1) De lijst met de aantallen V.O. scholen per regio die ook is gebruikt voor de steekproeftrekking (zie bijlage 3 van het handboek) is gebruikt om te wegen voor het aantal scholen dat heeft meegedaan in verhouding tot het totaal aantal scholen in de regio.

2) Het DUO bestand 'DUO_ETAVO01-14_tcm33-50420.xls' waarin voor elke school de leerlingenaantallen per leerjaar te vinden zijn, is gebruikt om in de 'steekproef-regio's' te wegen voor de verschillen in inclusiekansen tussen leerlingen van grote en kleine scholen.

Voor de weging voor niet-representativiteit van de gerealiseerde steekproef op regionaal en landelijk niveau is gebruik gemaakt van een bestand met voor elke GGD-regio de aantallen leerlingen per geslacht per leerjaar (tweede of vierde) per onderwijsniveau per stedelijkheidsgraad van de gemeente waar de leerling woont. Dit bestand is door het CBS speciaal voor de GMJ aangemaakt en is te vinden op

<http://www.cbs.nl/nl->

[NL/menu/themas/onderwijs/cijfers/incidenteel/maatwerk/aantal-leerlingen-in-vo-in-lj-2-en-4-schooljaar-2014-2015.htm](http://www.cbs.nl/nl-menu/themas/onderwijs/cijfers/incidenteel/maatwerk/aantal-leerlingen-in-vo-in-lj-2-en-4-schooljaar-2014-2015.htm)

Voor de weging voor niet-representativiteit op gemeenteniveau is gebruik gemaakt van een bestand dat voor elke gemeente de aantallen leerlingen per geslacht per leerjaar (tweede of vierde) per onderwijsniveau bevat. Dit bestand is voor de betreffende GGD regio's gemaakt door het CBS en is te vinden op

www.cbs.nl/nl-

[NL/menu/themas/onderwijs/cijfers/incidenteel/maatwerk/2016-aantal-leerlingen-in-vo-lj2-en-4-naar-enkele-gemeenten-2014mw](http://www.cbs.nl/nl-menu/themas/onderwijs/cijfers/incidenteel/maatwerk/2016-aantal-leerlingen-in-vo-lj2-en-4-naar-enkele-gemeenten-2014mw)

Constructie van de weegfactoren

De weging is uitgevoerd in twee stappen.

Stap 1: weging voor verschillen in inclusiekansen

- het verschil in inclusiekansen tussen scholen (i.v.m. de verschillen in steekproefomvang tussen de regio's);
- het verschil in inclusiekansen tussen leerlingen van kleine en grote scholen in de steekproefregio's. Leerlingen krijgen een zwaardere weegfactor naarmate het aantal deelnemende scholen kleiner is in vergelijking met het aantal in de regio aanwezige scholen en - in de steekproefregio's - naarmate het aantal deelnemende leerlingen in hun leerjaar op hun school kleiner is in vergelijking met het totaal aantal leerlingen in dat leerjaar op hun school. (In de regio's waar alle klassen op alle scholen zijn uitgenodigd, zijn er geen verschillende inclusiekansen gerelateerd aan het aantal uitgenodigde klassen per school en hebben alle leerlingen een weegfactor 1 gekregen voor hun inclusiekans die samenhangt met het aantal klassen dat per school is uitgenodigd om mee te doen.)

Stap 2: weging voor mogelijke niet representativiteit

- De regionale en landelijke cijfers worden gewogen naar de volgende vier kenmerken: leerjaar (klas 2 of klas 4), onderwijsniveau (vwo, havo, vmbo g+t, vmbo b+k), geslacht en stedelijkheid van de gemeente waar de leerling woont.
- De gemeentecijfers worden gewogen naar leerjaar (klas 2 of klas 4), onderwijsniveau (vwo, havo, vmbo g+t, vmbo b+k) en geslacht.

De constructie van de weegfactoren in deze twee stappen levert voor elke deelnemer één weegfactor op die wordt gebruikt om de regionale en landelijke prevalenties zo goed mogelijk te schatten. Deze weegfactor geeft aan hoeveel leerlingen één respondent vertegenwoordigt, rekening houdend met de bovengenoemde achtergrondkenmerken.

In negen regio's krijgen deelnemers bovendien een weegfactor voor de gemeentecijfers. Deelnemers in deze regio's krijgen dus ieder twee weegfactoren: een weegfactor voor de gemeentecijfers en een weegfactor voor de regionale en landelijke prevalentiecijfers. Het is namelijk niet mogelijk om de weegfactoren voor de gemeentecijfers op te tellen tot die voor de regio (bijvoorbeeld doordat er door non-respons voor enkele gemeenten geen prevalentiecijfers beschikbaar zijn). Een andere reden is dat stedelijkheid gebruikt is om de weegfactoren voor de regionale schattingen te maken, terwijl binnen individuele gemeenten de gemeentelijke stedelijkheid per definitie voor elke deelnemer gelijk is.

3. Berekening van de weegfactoren

De weegfactoren zijn berekend op basis van de hiervoor beschreven uitgangspunten en methoden. Daarbij moest rekening gehouden worden met de complexiteit van het design van de studie en beperkingen van de verkregen data. De haken en ogen van het design en de beperkingen van de data worden in dit hoofdstuk besproken, alsmede de oplossingen die zijn gekozen om er bij de berekening van de weegfactoren zo goed mogelijk mee om te gaan. De weegfactoren zijn berekend op het RIVM door de afdeling Statistiek Informatica en Modelling (SIM) met het statistisch pakket R en het 'survey' package. De betreffende code en de documentatie zijn opvraagbaar.

Werkelijk gehaalde versus geplande deelname van scholen

Non-respons van scholen kan gevolgen hebben voor de haalbaarheid om de geplande prevalentiecijfers daadwerkelijk te leveren, zowel in de regio's waar een steekproef van scholen is getrokken als in regio's waar aan alle scholen en klassen is gevraagd om mee te doen.

Als het in een regio die volgens de planning voldoende leerlingen zou includeren om regionale prevalentiecijfers te schatten, niet is gelukt om voldoende scholen (en dus leerlingen) te includeren, dan kunnen voor die regio geen prevalentiecijfers geleverd worden. De regio draagt dan alleen bij aan de

landelijke prevalentiecijfers. Dit was het geval in twee van de zestien regio's die hadden gepland voldoende leerlingen te includeren om regionale cijfers te kunnen produceren.

In een regio waar alle scholen zijn benaderd, kan het door non-respons van scholen voorkomen dat in een bepaalde gemeente (vrijwel) geen leerlingen hebben meegedaan. Voor gemeenten waar dat het geval is, kunnen geen gemeentecijfers worden geschat en worden dus ook geen weegfactoren berekend. Dit is in samenspraak met de betreffende regio's besloten.

Missende waarden op voor de weging essentiële variabelen

Om aan een deelnemende leerling een weegfactor toe te kennen, moet van deze leerling ten minste geslacht, leerjaar, onderwijsniveau en de woongemeente bekend zijn. Met de woongemeente is ook de stedelijkheid bekend. Met missende waarden op deze kenmerken wordt als volgt omgegaan:

- Deelnemers die niet hebben aangegeven of ze een jongen of een meisje zijn, worden uit het bestand verwijderd. Dit was bij 17 deelnemers het geval.
- Als er geen of een onmogelijke postcode-4 is ingevuld in de vragenlijst, is onbekend in welke gemeente de leerling woont. Ter verduidelijking: postcodes die behoren tot de GGD regio waarin de leerling naar school gaat, of tot de aangrenzende GGD-regio's, worden als mogelijk beschouwd; postcodes die buiten deze GGD-regio's vallen zijn als onmogelijk beschouwd. Als er geen of een onmogelijke postcode is ingevuld, is voor de woongemeente van de leerling de gemeente ingevuld waarin de meeste deelnemende leerlingen op die school wonen (ofwel wordt de missende of onmogelijke waarde vervangen door de modus).
- Als voor leerjaar en/of onderwijsniveau geen of een onmogelijke waarde is ingevuld, worden de ontbrekende waarden vervangen op basis van de antwoorden van leerlingen die op dezelfde school op dezelfde dag de vragenlijst hebben ingevuld. Als op dezelfde school meerdere klassen op dezelfde dag de vragenlijst hebben ingevuld, dan worden missende of onmogelijke waarden op leerjaar vervangen op basis van de ingevulde leeftijd en als dat niet mogelijk is, vervangen door het meest voorkomende leerjaar op die dag op die school, en worden missende of onmogelijke waarden op onderwijsniveau vervangen door het meest voorkomende onderwijsniveau op die dag op die school.
- Als een leerling in de vragenlijst meerdere onderwijsniveaus heeft aangekruist (bijvoorbeeld als hij/zij in een gecombineerde havo-vwo klas zit), dan wordt op de volgende manier één van de vier onderwijsniveaus toegewezen:
 - VWO
 - HAVO (= HAVO en de gemengde klassen VWO/HAVO en VWO/HAVO/VMBO-gt en
 - VWO/HAVO/VMBO-alle leerwegen)
 - VMBO-gt (=VMBO-gt en gemengde klassen HAVO/VMBO-gt en HAVO/VMBO-alle leerwegen)
 - VMBO-kb (=VMBO-kb en gemengde klassen VMBO-alle leerwegen)

GMJ-deelnemers en referentiepopulatie

Om betrouwbare prevalentiecijfers te verkrijgen over de totale populatie van VO-2 en VO-4 leerlingen zouden de GMJ-deelnemers op relevante kenmerken zo veel mogelijk moeten corresponderen met de samenstelling van de totale populatie. Weging wordt toegepast om zo nodig te corrigeren voor ondervertegenwoordiging of van oververtegenwoordiging van specifieke subgroepen in de deelnemersgroep. Onder- of oververtegenwoordiging in de deelnemersgroep wordt vastgesteld door vergelijking met de referentiecijfers die zijn genoemd in hoofdstuk 2 onder 'Bronnen voor de aanmaak van weegfactoren'. Bij vergelijking van de GMJ-deelnemers met de referentiepopulatie kunnen zich twee soorten problemen voordoen.

- 'Lege cellen': het kan zijn dat specifieke subgroepen (bijv. jongens in Havo-4 met stedelijkheid 2) niet voorkomen bij de GMJ-deelnemers, terwijl ze in werkelijkheid in de populatie wel bestaan.

- 'Overvolle cellen': in theorie kunnen er niet meer leerlingen in specifieke subgroepen meedoen met de GMJ dan er leerlingen bestaan in die subgroepen. In de praktijk gebeurt dat wel. De oorzaak van dit probleem is dat de referentiecijfers het schooljaar 2014-2015 betreffen, terwijl de data zijn verzameld in het schooljaar 2015-2016 (waarvoor nog geen referentiecijfers beschikbaar waren). Verschillen tussen de twee schooljaren kunnen verschillen zijn in bijvoorbeeld het aantal vierde-klassers op een school of bijvoorbeeld een verandering in de stedelijkheid van een gemeente. De verschillen tussen de werkelijkheid in 2014-2015 en de werkelijkheid in 2015-2016 kunnen zowel lege cellen als overvolle cellen tot gevolg hebben.

Lege cellen

Voor de weging is het noodzakelijk dat elke cel die in de totale populatie gevuld is, ook onderzoeksdeelnemers bevat. Cellen die geen of onvoldoende deelnemers bevatten (wel gevuld in de populatie) zijn daarom gecombineerd met wel c.q. voldoende gevulde cellen.

Daarvoor zijn de volgende criteria toegepast:

- voor de landelijke/regionale gewichten: cellen voldoende gevuld = minimaal 6 deelnemers per cel
- voor de gemeentelijke gewichten: cellen voldoende gevuld = minimaal 5 deelnemers of 50% van het populatie-aantal per cel.

Het combineren van cellen gebeurde m.b.v. een vaste zoekprocedure.

Voor de landelijke/regionale gewichten was de zoekvolgorde als volgt:

- eerst directe burens m.b.t. urbanisatiegraad
- dan alle burens m.b.t. urbanisatiegraad
- dan buur m.b.t. geslacht
- dan directe burens m.b.t. onderwijstype
- dan alle burens m.b.t. onderwijstype
- dan alle burens m.b.t. urbanisatiegraad, geslacht en onderwijstype gecombineerd

(De term buur, die hier gebruikt wordt, beschrijft de naburige cellen van een gegeven cel, die verschillen in de waarde voor één stratificatievariabele, maar met gelijke waarden voor de overige variabelen.)

Voor de gemeentelijke gewichten is altijd HAVO met VWO gecombineerd en VMBO-gt met VMBO-kb.

Referentiecijfers uit 2014-2015 en data uit 2015-2016

De verschillen tussen de werkelijkheid van de referentiecijfers uit 2014-2015 en de feitelijke data verzameld in schooljaar 2015-2016 resulteerden in zowel lege cellen als overvolle cellen. Om deze ongewenste effecten te voorkomen, zijn de volgende aanpassingen gedaan:

- Als er meer tweede-klassers of vierde-klassers hadden deelgenomen aan de GMJ (in schooljaar 2015-2016) dan er volgens de referentiecijfers in de totale populatie waren (in schooljaar 2014-2015), dan is ervan uit gegaan dat het aantal in de totale populatie gelijk was aan het aantal deelnemers.
- Als de stedelijkheid van een gemeente in 2015 anders was dan in 2014, dan is voor de stedelijkheid van deelnemende leerlingen uit de betreffende gemeente de stedelijkheid van 2014 gebruikt (hoewel de vragenlijst werd ingevuld in 2015).

Ondanks deze aanpassingen kunnen kleine verschillen tussen de werkelijkheid in 2014-2015 en de werkelijkheid in 2015-2016 in de aantallen leerlingen in specifieke subgroepen (cellen) tot gevolg hebben dat weegfactoren < 1 ontstaan (zie over de aanpak hiervan de betreffende paragraaf hieronder).

Grensoverschrijders: schoolregio is niet altijd woonregio

Leerlingen zijn geïncludeerd via hun scholen en hun inclusiekansen hangen dus af van het aantal scholen en klassen dat is geïncludeerd in de regio waar ze naar school gaan. De regionale prevalentiecijfers zijn

gebaseerd op leerlingen die in de regio *wonen* en dat zijn deels andere leerlingen dan degenen die in de regio naar school gaan. De 'grensoverschrijders' (leerlingen die buiten hun woon-regio naar school gaan) in combinatie met de extreme verschillen tussen regio's in de omvang van de geïnccludeerde steekproef vormen een grote uitdaging bij het berekenen van de weegfactoren. Een voorbeeld: een leerling (bijvoorbeeld een jongen in Havo-4 met stedelijkheid 2) die naar school gaat in een regio met een minimale steekproef krijgt daar op basis van zijn inclusiekansen een heel hoge weegfactor: hij telt misschien wel voor 500 vierde-klassers in z'n schoolregio. Als hij echter woont in een regio waar vrijwel alle leerlingen hebben mee gedaan en dus een weegfactor net boven de 1 hebben gekregen, kan hij met z'n hoge weegfactor zorgen dat er meer jongens in Havo-4 met stedelijkheid 2 in de steekproef lijken te zijn dan er in werkelijkheid in die regio wonen. Bij de tweede stap van de weging (de weging voor niet representativiteit) worden de 'inclusie-weegfactoren' voor alle jongens in Havo-4 met stedelijkheid 2 in die regio naar rato 'herverdeeld' zodat de weegfactoren opgeteld gelijk zijn aan het totaal aantal Havo-4 jongens met stedelijkheid 2 dat in de regio woont. Als, zoals in dit voorbeeld, één of enkele grensoverschrijders met hoge weegfactoren meetellen in een woonregio met lage weegfactoren, kan 'herverdeling' van de weegfactoren leiden tot weegfactoren < 1 voor leerlingen die in de betreffende regio naar school gaan *en* wonen.

Weegfactoren < 1

Weegfactoren < 1 zijn een artefact en kunnen ontstaan zoals in de paragrafen hierboven is beschreven. In 'werkelijkheid' kan een deelnemer natuurlijk niet meetellen voor minder dan 1 persoon, want hij/zij telt voor tenminste zichzelf.

Dit probleem van weegfactoren < 1 is achteraf met een correctiestap aangepakt, gebaseerd op een herverdeling van gewichten. Binnen een subpopulatie (cel) is geprobeerd om de gewichten < 1 gelijk aan 1 te maken onder de voorwaarde dat de som van alle gewichten in deze subpopulatie gelijk blijft aan het totaal aantal leerlingen in die cel in de populatie. Wanneer er echter meer leerlingen deelnamen aan de GMJ dan er leerlingen zijn in die cel in de populatie, lukt dat niet. De gewichten zijn in dat geval voor alle leerlingen in die subpopulatie gelijk gemaakt en zijn dan kleiner dan 1.

Na-correctie in augustus/september 2016 voor enkele gemeenten

Op 9 augustus 2016 meldde GGD NOG aan het RIVM dat in vier gemeenten binnen de GGD regio enkele leerlingen een sterke invloed hadden op een aantal cijfers door het aanzienlijk hogere gewicht dat zij hadden gekregen in vergelijking met de overige leerlingen. De GGD vroeg het RIVM om een toelichting en een advies.

In twee gemeenten betrof het hoge gewichten die waren toegekend aan respectievelijk HAVO/VWO 4 en VMBO 4 leerlingen. Deze klassen waren ondervetegenwoordigd in de betreffende gemeenten en de toegekende gewichten zorgen ervoor dat de gepresenteerde cijfers desondanks een goed afspiegeling zijn van de 'werkelijkheid' in de gemeente. Dit is conform de intentie van een weging.

In de twee andere gemeenten was de situatie anders. De hoge gewichten waren daar toegekend aan leerlingen die naar school gingen in een andere regio. In die regio's waar zij naar school gingen, heeft maar een klein aantal leerlingen meegedaan aan de GMJ en omdat het er zo weinig zijn, hebben deze deelnemers allemaal een hoog gewicht gekregen. Deze leerlingen hadden daarmee relatief veel invloed op de cijfers van hun woon-gemeenten. De GGD vroeg of dat terecht was en heeft het RIVM gevraagd om herziening te overwegen.

Over het algemeen is het onwenselijk om gewichten achteraf aan te passen vanwege het effect dat ze hebben op de cijfers. We hadden hier echter te maken met een uitzonderlijke situatie. De hoge gewichten hebben niet te maken met ondervetegenwoordiging, maar zijn vooral het gevolg van de grote verschillen in aantallen deelnemers tussen de GGD regio's onderling.

In overleg met GGD NOG heeft het RIVM besloten om in dit specifieke geval een na-correctie toe te passen. Ook in andere GGD regio's deed deze uitzonderlijke situatie zich in enkele gemeenten voor en het RIVM heeft ook voor deze gemeenten nieuwe gewichten berekend. Het betrof in totaal 15 gemeenten in de 9 GGD regio's met gemeentecijfers; per regio varieerde het aantal gemeenten van 0 tot 5. De achteraf aanpassing van de gewichten is als volgt uitgevoerd:

Stap 1 selectie van gemeenten met grensoverschrijders met hoge gewichten. Als grenswaarde voor 'hoog' is gekozen een gewicht groter of gelijk aan 10. Dat bleek voor te komen in 15 gemeenten.

Stap 2 proportionele reductie van deze gewichten tot onder de grenswaarde van 10, en tegelijk proportionele toename van gewichten van overige leerlingen.

Verschillende checks zijn uitgevoerd:

(1) Verdeling van gewichten voor en na correctie, in de gemeente totaal, en onder de geselecteerde grensoverschrijders

(2) Som van gewichten voor en na correctie bleken gelijk te zijn. De acht regio's waar voor één of meer gemeenten gewichten zijn aangepast, hebben voor de betreffende gemeenten nieuwe gewichten ontvangen.

Referentie

Bijlage 3 is overgenomen uit Bijlage 7 van het Handboek Gezondheidsmonitor Jeugd 2015.